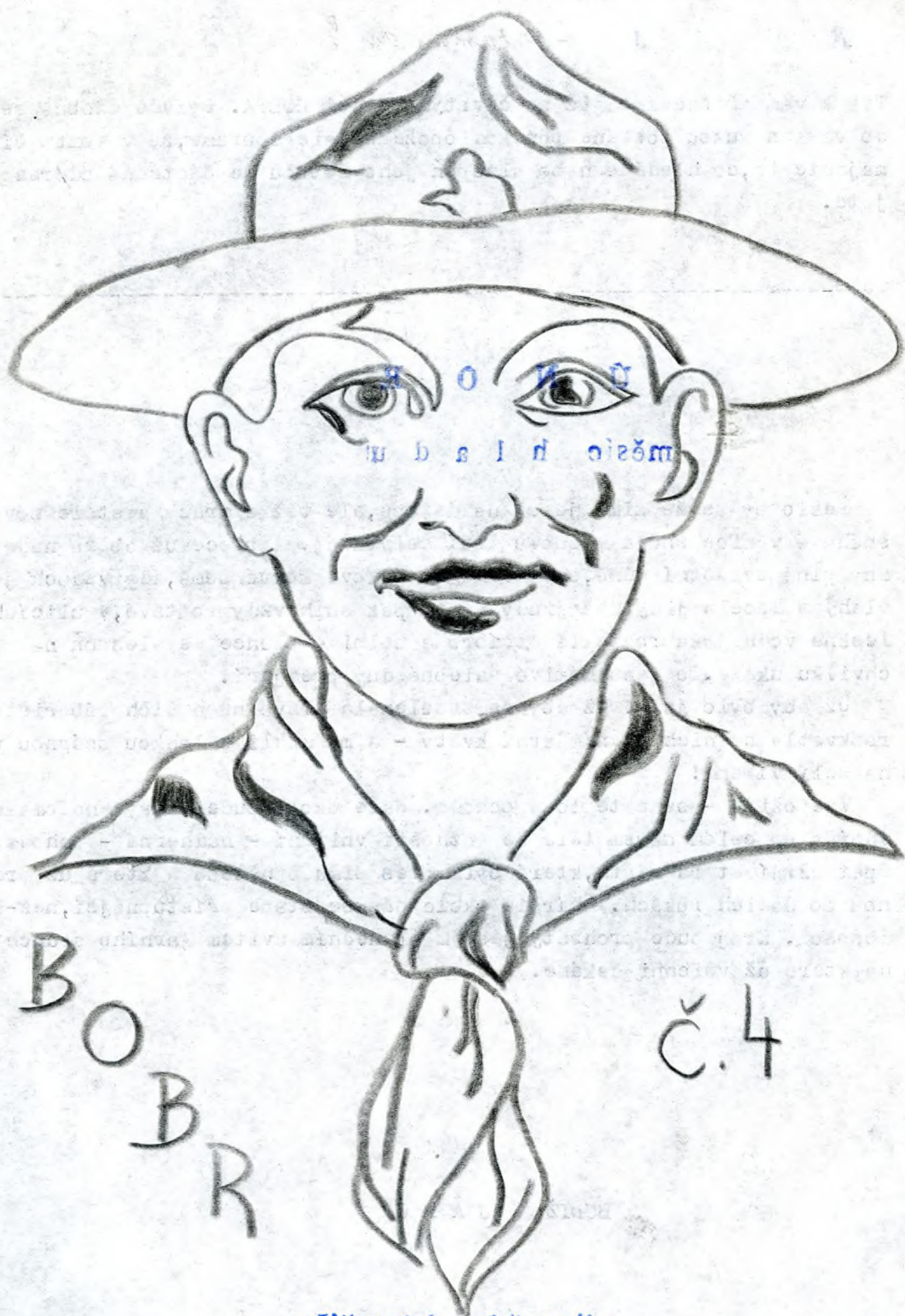

Jižanský občasník

B O B R

vydává TO Bobři 4*87

Tak k vám přicházíme již se čtvrtým číslem BOBRA. Pravděpodobně se do vašich rukou dostane poněkud opožděně, ale doufáme, že v tomto čísle najdete to, co hledáte nebo alespoň jeho četbou se částečně odvrátíte.

Ú N O R

měsíc h l a d u

Řeklo by se, že zima je už na ústupu, ale těžké mrazy a stále nové sněhové vánice znovu a znovu drtí celý kraj. A přece už občas nadejdou dny plné zvláštní vůně, snad vůně ze syrové mokré země, kdy vzduch je vlhký a docela jiný než jindy. A tu pak sníh vždy roztává, v ulicích se leskne voda jako rozteklé stříbro a oslnivé slunce se alespoň na chvíli ukáže. To jsou mámivé šalebné dny předjaří.

Už aby bylo jaro! Už aby se zazelenala tráva na našich tábořištích rozkvetly na nich první jarní květy - a my mohli s lehkou usárnou ven na celý víkend!

Vše ožije - bude teplo a pohoda. Naše okolí bude prosyceno omamnou vůní a po celém našem těle se rozhostí vnitřní - nádherná - pohoda. Opět ožijí stará místa, která byla přes zimu opuštěna a která už prahnou po našich rukách. Příroda okolo nás se stane přístupnější, než-li doposud. Kraj bude prohrátý jasným slunečním svitem jarního slunce na které už všichni čekáme.

BUDÍŽ J A R O

Užanská občanská

B O B R

Vydává TO BOP 4*87

Nyní vám přinášíme první dva příspěvky, které nám přišly na vyhlášenou anketu. Jak si asi vzpomínáte, anketa byla na téma: "Proč jezdím ven." Tak tedy, kamarádi, čtěte.

TOULAVÝ DEN

A zase mě to ranní slunce našlo ve spacáku, prolezlo mlhou a ještě celý ucouraný od rosy mě láká ven. Les kolem voní vlhkem a ještě něčím čistým, křišťálovým, co zná jen ten, kdo zažil posvátný obřad svítání. Tak se rodí nový den, na malém ohničku zavoní snídaně, a pak zbejvá už jen balit, táhnout dál. Je těžký zůstat, lákají nové cesty, slunce stoupá výš a výš, až přijde poledne a potom si najdu stín a dám pokoj těm mejm roztoulanejm nohám. Ostatní lidé sedí doma u oběda a je třeba zrovna neděle a mně je tady krásně, ani nevím proč.

Pro tohle všechno mě slunce vzbudilo, pro tenhle roztoulanej den, abych si ho užil, jak mám chuť a teď jsme oba unavený. Slunce to kluše někam za kopec a mně tady nechalo jen zrudlý obzor a červánky a houstnoucí šero podvečera.

Tak se už těším na oheň, rozbálím spacák, je ještě teplej voď mejch zad, vohřeju večeři, až oheň dohasne, lehnu si někde pod smrček, jako každé jiné vandrák a budu se zase těšit na to urousaný ráno, který mě probudí do nového dne.

CHARLIE

KRKONOŠSKÉ POVÍDÁNÍ

Mraky se honily mezi pralesními jehlicemi a husté mlíko zakrylo i překrásný výhled do okolí, stál jsem tam úplně sám, to překrásné ticho zvonilo zpěvem ptactva a horaké bystřiny, která se řítily ze skal a mízela někde v údolí, aby se za nějaký čas napojila s Labem dole pod Strážným a tvořila jednu velkou řeku. Kolem dokola mezi zelení, která byla smáčena neustálým deštěm, pronikala pohádková modř Hořce tolitového, měl jsem chuť si na jeden ze zvonečků zazvonit, snad by se přede mnou rozevřela země a já bych stanul v branách Krakonošova království, snad...

Napil jsem se^z praménku, kterých je zde bezpočet a pokračoval dál ve stoupaní, vítr roztrhal mraky a odkryl výhled do krajiny, tam někde leží Strážné, támhle se bude rýsovat asi Český ráj, jako opona se přihnaly další mraky a začalo opět pršet, příroda zmlkla a tak se tím tichem nelsa jen ozvěna mých kroků. Proč se vydávám do hor rád sám, mé dojmy, pozorování, ochránářská práce, radost, bolest a štěstí. Možná, že bych dokázal lidem odpovědět, ale nechte lidská srdce, neberte mu to, co miluje, jeho

království, v němž je jako kapka vody v tom ~~ne~~ množství, je a najednou není. Došel jsem na Studniční horu a koukal dolů na Špindl, vítr ohýbal tisíce malých zvonečků, sundal jsem barét a setřel pot z čela, kolem mě se honila spousta žlutých motýlů, byl jsem uprostřed toho zakletého světa sám, rukávem jsem rozmáznul mal u slzičku, vítr přihnul další mraky, celý svět se přikryl do těžké šedi mračen, naposledy jsem se rozhlédl a počal sestupovat do údolí.

MAJK

A nyní něco pro zlepšení nálady:

Hraje tramp Medvěd své squaw na kytaru. "Běssy - máš ráda hudbu?"
"Strašně, ale to nevadí, hraj klidně dál!"

"Víš, že už Kočka nemá motorku?"

????????

"Ale - nechal ji stát před barákem a zrovna byla železná sobota."

U nás v osadě je nejmenší Zvíře. Jednou přiběhla celá rozradostněná:

"Tak sem kluci zase povyrostla." - povídá.

????????

"Tom říkal, že mě má už po krk."

"Největší tramp všech dob bude asi Fakir."

"To je tak vysokej?"

"Ani ne, ale von se, člověče, strašně vytahuje!"

Z expresu Davle - Bráník :

"Tak jsem pekl zajíce podle kuchařské knihy."

"No a jak to dopadlo?"

"Ale v kuchařce chybělo asi 10 listů, a tak z toho byla bublanina."

"Pane vrchní, platím! Čtyři okna a malý rum!"

Téma Mottl a trampská písnička se popsalo už nejednou - i když na opravdové pojednání teprve čeká. Mě však tentokráte zajímalo, kde začala jeho éra autora kabaretního, nenápaditého kupletisty, který psal pro takové borce jako Vlasta Burian; ten zpíval jeho texty "Vy neznáte Hadimršku, děvčata", "Anton Špelec ostrostřelec", "Kapitán Korkorán" a řadu dalších ve filmech a na scéně.

Jak to začalo? "Začalo to v kabaretu Dales", vzpomíná Jarka Mottl. "Tehdy se psal rok 1922. Kabaret byl v ulici Karoliny Světké v hospodě U dvou bílých zajíců. Vládl tam tehdy populární Josef Waltner, mj. provozovatel Montmartru v "etězové ulici, který se představoval hostům už u vchodu - u schodu - nápaditou cedulí: "Každý tu klopýtne, kdo nedá Waltnerovi zpropitné." Do tohoto kabaretu chodívala zajímavá sešlost lidí z kultury a sportu: herci z Karolína, Fidlovačky, z blízkého Národního divadla, jmenovitě např. Andula Sedláčková, šansonierka Pírková, Longen, Rašilov, Beda Lak, Franta Tichý, který tu nejen vystupoval, ale taky namaloval pro kabaret plakát, boxer Jiří Hojer a mnozí další. Někteří na zdejším malinkatém pódiu v dlouhém lokále začínali. Patřil k nim Franta Mrázek - dodnes si pamatuje svůj první text, který zpíval, kuplet "Po Palackém mostě vedou koleje..." a také Jindřich Plachta, tenkrát ještě poštovní úředník, který tu předváděl první čísla své rozpošné paní Acetylénové. Já tady dělал cosi jako domácího autora, sám jsem si občas také zazpíval při kytáře. Ovšem kabaret spoluvytvářeli všichni, kdo sem chodili a měli čím přispět..."

A Jarka se zpovídá dál: proč napsal pro kabaret, opery a filmy tolik textů, připomínajících tolik nejrozumnějších poloh jeho humor, vtělený do stovek vydaných a nahraných písní. Třeba jednu sloku z písně "TAM - TAM duní pralesem", věnovanou kašlajícímu fakírovi:

Slavný jeden fakír dostal kašel,

dal se pohrbít do písku,

zdali se vyléčil nebo pošel,

neví nikdo nablízku.

Ačkoliv si velkou práci dali,

hledali ho po kašli,

zapomněli, kde ho zahrabali,

dodneška ho nenašli - jó.

Nebo refrén písně, která byla tak trochu "dadaparodií" na největší tehdejší šlágr Karla Vačka "Nikdy se nevrátí". V Radiojournalu ji tenkrát zpíval s velkým ohlasem Karel Hruška:

Nikdy se nevrátím

pro hanbu zpátky,
všechno je marný,už je to pryč,
máte velkou smůlu,na mě jste krátký,
kafe je v troubě,na okně klíč.
Kdok měl tři dcery a nosil KAISEROK,
do český postele,český strážok.

Nikdy se nevrátím ani na svátky,
cikánko krásná,jen jedinkrát...

Tenhle náboj humoru s lety nevypchal. A tak v tvorbě Jarky Mottla najdeme i variace na téma skoro žhavého dneška. "Řeba v proslulém "Kosím foxu" a refrénem "Zpíval kos kosici fistulí" si vzal v nově napsané sloce na paškál lhostejnost k životnímu prostředí:

Zajděte si večer do-lesa,
všude klid a modrá nebesa,
ale po lidech rozdupaný mech,
papírová hitparáda až se tájí dech.
Už to ani broukům nesedí,
kdekdo ví,co lidi nevědí,
kam se dostanem,když nepřestanem
kašlat na životní prostředí.

Nebo v písničce "Vy to asi víte" s refrénem "Těď už víte,kde to leží,
má to málo mostů,hodně věží..." se "ppovrtalo" do jeho poetiky i metro,
ovšem i s návdavkem další hromadné dopravy:

Marně se tu domorodců ptáte,
proč má tolik domů lešení,
jsou i místa,kde se domníváte,
že tu bylo zemětřesení,
dnešní život pulsuje tu čiperně,
z dvoupatráků rostou věžáky,
díky metru cestuje se moderně - ale
s další dopravou jsou nerváky.
Našinec už snadno pochopí,
že je to srdce Evropy.

Zkrátka dar humoru nejen v soukromí,nýbrž i v písni Jarky Mottla houževnatě drží dál. A je se schopností nebrat se "smrtelně vážně" a dělat si srandu sám ze sebe asi jednou z příčin toho,proč byl Jarka v pětadesátce fit fyzicky,a proč mladostí ducha trumfl nejednoho dvaadvacetiletého.

POKRAČOVÁNÍ PŘÍŠTĚ !!!!!!!!!

Písně táborových ohňů, písně dlouhých cest, písně pro kamarády ale také jenom pro sebe, písně romantické ale i k zamyšlení, pro všední, sluneční i deštivý den. - to je tvorba bratří Ryvolů, které téměř nikdo nezná pod jmény Jiří a Mirko, ale jako Wabiho a Mikiho. Dvacátý rok už rozdávají své písně těm, které spojuje zvláštní znamení touha ...

ZLATÝ KLÍČ

Na jeho počátku byla parta mladých lidí se společnou láskou k přírodě, poezii, muzice, lidí řemělného řemesla, ale i štětců, pera i hrnčířského kruhu s typickými pro ně červenými barety. V r.1956 vzniká tramská osada Zlatý klíč, od počátku zvláštní, podivný a pro mnohé nepochopitelný svět zázračných a pololidských ptáků, Ostrovů, Zemí tří sluncí, dlouhých cest a toulavých bot. Od samých počátků ve Zlatém klíči pilně se muzicíruje - tramské písně, ale i "ježkovky", písničky ze Semaforu, americké lidovky a stále mladý swing.

V r.1960 vezme Wabi do ruky kytaru a zpívá Hejno vran. To byla ta první...v té době už měl svět Zlatého klíče své vyjádření v povídkách, básních i grafice. Toho večera přišla i píseň "Začali jsme zpívat svoje sny ..." - říká Miki.

WABI a MIKI RYVOLOVÉ

Rodem Kladeňáci - Jiří /WABI/ od r.1935, Mirko /MIKI/ o sedm let později. Vyjádřit svoje pocity písní vyzkoušel Wabi téměř dvěstěkrát, Miki více než padesátkrát. Řada z nich přešla z osobního vlastnictví obou autorů do obecného povědomí. Příkladem může být Mikiho "Bedna voď WHISKY", která se stala nejznámější písní posledních deseti let nejen u táborových ohňů, ale můžeme ji slyšet i v kuriózních úpravách pro dechovku a v cizojazyčných překladech. V době svého vzniku se držela na čestných místech v žebříčcích hudebních kritiků, do dneška téměř zlidověla.

Okruh námětů písní Wabiho a Mikiho je široký. Od romantických, tuláckých a tramských písní po balady a parodie, písně o láskách a malérech, vyprávění o skutečných událostech. Jsou mezi nimi příběhy všedního dne stejně jako poetické texty o cestách na vysněné ostrovy či líčení bizarní poprav v podivném městečku na Divokém západě.

Společné pro tvorbu obou bratří je to, že k posluchačům promlouvají osobitou řečí, bez prázdných slov a frází, slovníkem své generace a s dávkou humoru. Po hudební stránce jde o melodie plné nápadů a neotřelými harmonickými postupy a moderním rytmem.

VÁLKA JIHU proti SEVERU

Na začátku konfliktu se zdál mezi silami obou stran veliký nepoměr, a to v neprospěch Konfederace, jak lze jedním slovem označit jiží otrokářské státy, počet jejich obyvatel se odhadoval na 9 milionů, z toho přes polovinu tvořili otroci, kdežto Unie čítala asi 22 milionů obyvatel. Ve prospěch Unie pak mluvila okolnost, že byl právě v jejích státech soustředěn americký průmysl, a tedy i průmysl válečný. A jaké trumfy měl naproti tomu v ruce Jih? Především to byl terén, většinou těžce schůdný, skalnaté oblasti s hustými lesy, přirozené překážky právě pro moderní způsob válčení, které počítalo s přesuny velkých ozbrojených mas a s využitím dělostřelectva. Další výhodou jižanů tvořily jejich vojenské a především důstojnické kádry. Neboť synové plantážníků představovali v minulých dobách většinu amerického velitelského sboru a vybraných útvarů. Naproti tomu Unie, kde téměř všichni muži byli zaměstnání ve výrobě, dopravě a obchodu, musela v podstatě vybudovat novou armádu převážně z dobrovolníků a tedy válečně značně nezkušenou. A zatímco se tito dobrovolníci nesháněli lehce, zvláště zpočátku, na Jihu se chopili zbraní všichni /téměř/ bílí muži přiměřeného věku, protože tím nebylo hospodářství otrokářských států nijak narušeno, když veškerou práci na plantážích vykonávaly - černé ruce. Konečně počítal Jih naprosto určitě se zahraniční pomocí, neboť se domníval, že si zvláště Anglie bude chránit pro svůj textilní průmysl amerického dodavatele bavlny: a tak počítali konfederovaní s pomocí anglické diplomacie stejně jako s peněžní pomocí a zbrojařskými dodávkami. Nic z toho se ovšem nesplnilo, ale na druhé straně se nesplnilo ani očekávání Unie, že otroci jižních států rázem přejdou na jejich stranu.

Vlastní válečné akce zahájili jižané. Jejich vojsko vedl generál R.E. Lee, původně náčelník vojenské akademie ve West Pointu, velmi zkušený a nadaný stratég. Již začátkem dubna 1861 dobylo vojsko Konfederace prvního vítězství, když se zmocnilo pevnosti Sumteru v Jižní Karolíně. Sebedůvěra jižanů prudce stoupla, za 14 dní dobydou hlavního města Unie Washington!

Tato velikášská vidina se sice nesplnila, přesto se severané museli až do ledna příštího roku omezit na defenzívu. V jejich vedení, v němž se zprvu vystřídalo několik neschopných generálů, vystupovalo bezbarvě. Teprve když se dostali do čela Sheridan a Gordon, který později zaujal místo nejvyššího velitele, nastal částečný obrat. Na samém začátku r. 1862 přešli konečně severané do ofenzívy - vedl ji právě Gordon a směřovala údolím řeky Mississippi na jih - nepodařilo se jim však současně zastavit postup konfederovaných ve středu fronty, hlavní město Unie bylo podruhé ohroženo.

Tato válka trvala téměř na den - čtyři roky! Poněvadž vyrůstala jaksi sama ze sebe, přecházejíc ponenáhli z částečně amatérského zápolení v profesionální zápas, nedosáhly dlouho její bitvy celkového rozhodujícího významu. Tím víc jí zbylo času na romantiku: krkolomné odvažná tažení nepřátelskou přírodou na obětavé vytrvání i v beznadějně bitce, na bezpříkladné osobní hrdinství, které právě za těchto podmínek dostane možnosti vyniknout na pozadí dosud chatrného ještě příliš technikou. Stejně tak se dostávalo v této válce víc než dostatek příležitostí charakterům opačného druhu, když třeba Sever dlouho nedokázal potlačit nepřítele ve vlastních řadách, zrádce, špióny, ~~zrádce~~ podvodníky, rychle bohatnoucí výrobce a dodavatele. Dobývání měst, obléhání pevností, dělostřelecké souboje byly ještě doplněny válečným děním na pobřeží, když lodě Unie se účastnily útoků na pevninu a když také zdokonalovalo jejich pancéřování a pokusy s ponorkami. Severanům pomáhala již velmi významně železnice a telegraf.

Bylo by proto zcela nepochybně velmi vděčné pokusit se vykreslit tento přepestrý obraz bratrovražedného válčení, z něhož načerpal příběhy, motivy a barvy již velký počet románů a ne jeden film. Ale přes všechnu pestrost povrchu, která by ostře vynikla teprve při podrobném vyličení snad nezaškodí podívat se za kulisy této války, na síly a vlivy, které byly jejími hlavními aktéry.

Je zde především třeba vzpomenout dvou zákonů z r. 1862, které posílily pozici Unie mnohem víc, než sebevětší dodávka dělostřelecké munice: první - z května toho roku - uskutečnil ve státech Unie jakousi "pozemkovou

reformu".když zajišťoval každému američanovi,ať již usedlému nebo přistěhovalci,možnost získat od státu pozemek o výměře asi 64 hektarů za nepatrný administrativní doplatek 10 dolarů! Je jasné,že tím získala spousta dosavadních bezzemků zcela jiný vztah k zemi a státu,který z nich učinil vlastníky půdy,a hlavně pak znásobil právě nový vztah k vlastní půdě.

Druhý,mnohem důležitější zákon,jenž rovněž prosadil Lincoln,byl kongresu Unie odhlasován 22.zářím. "Znamenal zrušení otroctví,osvobození otroků bez jakékoliv náhrady bývalým majitelům. To znamenalo zároveň svobodu pro všechny otroky na území,které by osvobodila armáda Unie.

Od začátku války uprchlo na Jihu plantážníkům na půl milionu otroků, z nich 134 tisíc se nyní přihlásilo do zbraně pod prapor Unie /zákon nabyl platnosti 1.ledna 1863/.Ze Severnách států se přihlásilo 53 000 černochů - tam jich bylo pochopitelně mnohem méně.

Je nepochybné,že zrušení otroctví odpovídalo humanistickému založení Lincolnovy povahy.Přesto nebylo samo o sobě jeho hlavním cílem,sám prohlásil,že tento výdobytek kladl významem do druhé řady,zatímco veškeré úsilí,které Lincoln v politice vynaložil,směřovalo za jediným: udržet a upevnit jednou už dodržanou jednotu svobodných severoamerických států. "Jsem přirozeně proti otroctví.Jestliže otroctví není spravedlivé,pak není nic spravedlivé.Nemohu vzpomenout,že bych někdy byl musel myslet a cítit jinak,avšak nikdy jsem nepředpokládal,že mně президенství dá neomezené právo podle tohoto úsudku a citění také oficiálně jednat." To jsou Lincolnova slova,ale Lincoln řekl také v rozhovoru s jedním anglickým žurnalistou: mým největším cílem v tomto boji je záchrana Unie,nikoli ochrana nebo zrušení otroctví.Kdybych mohl zachránit Unii,aniž bych osvobodil jediného otroka,učinil bych to.Kdybych ji mohl zachránit tím,že bych všechny otroky osvobodil,učinil bych to rovněž...To,co činím ve věci otroctví a barevné rasy,činím proto,že věřím,že to přispěje k záchraně Unie."

Ale cožpak je vadou,že si někdo určuje podle svého pořadí cílů,když stejně sloužil jeden druhému - jak se ukázalo - a když to byly cíle dobré a hodné účty.

Přes nezadržitelně narůstající převahu Unie měla válka Jihu proti Severu ještě mnoho zvratů,než se konečně začalo jasně ukazovat,komu připadne vítězství.Bylo to začátkem r.1865.

Tehdy na jaře se zmocnilo vojsko Severanů většiny států Konfederace a 3.dubna obsadilo její hlavní město Richmond.Jestě jednou se podařilo generálu Leeovi stmelit ustupující armádu,ale to už byla jen otázka dnů. 9.téhož měsíce byl Lee u Appomatoxu na hlavu poražen a vojska Konfederace záhy potom kapitulovala.

Avšak poslední výstřel v této velké válce padl až 5 dní později, 14.dubna 1865 ve Washingtonu: toho dne večer byl v loži Fordova divadla zastřelen Abraham Lincoln jižanem Johnem Wilkesem Boothem.

A výsledky čtyřleté války?

Přibližně 360 tisíc mrtvých na straně Unie,na straně Konfederace asi 258 000 mrtvých.Svémi ztrátami překonala všechny evropské války 19.století.

Dále pak: trvalé sjednocení Unie severoamerických států,trvalá převaha kapitalistického podnikání a kapitalistického zřízení,s čímž šel ruku v ruce prudký vzestup industrializace. Konečně bylo definitivně skončováno s otroctvím,což mělo pro severoamerickou společnost nesmírnou důležitost jak v hospodářském, tak sociálním ohledu.

Přístě kamarádi u Divokého západu zůstaneme a povíme si něco bližšího o postavách charakteristických pro toto území, a pro tuto dobu.

Nyní však načneme jiný - příjemnější - soudek :

NOC A SVÍTÁNÍ

1. Ležet si v trávě jen tak pod hvězdami,
a všechny spočítat je, když svítí mezi korunami.
2. Sát vůni jehličí a bát se stínu od měsíce,
poslouchat potok zurčící a nočních zvuků na tisíce.
3. Uslyšet ptáka jak se ze sna budí,
a nezaváhat v kroku když rosa zrána studí.
4. Uvidět svítání a nemít oči unavené,
z té snivé noci bez spaní, když slunce vyjde nezkalené.
5. Perly si posbírat vzniklé jasně ranním,
obličej jimi omývat, protáhnout ruce ke svítání.
6. Jezdit si ven a nebýt držen žádnou nocí,
a splnit si sen probdít tak třeba tisíc nocí.

Charlie

Tak kamarádi a to je v dnešním čísle už vše. Doufáme, že jste si každý vybral to své. Mějte se moc a moc krásně a neváhejte a posílejte další a další příspěvky.

A HAVOC J